

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ARZUHAN DOĞAN YALÇINDAĞ'IN

TÜRKONFED BAŞKANLAR KONSEYİ TOPLANTISI

AÇILIŞ KONUŞMASI

25 Nisan 2008
Şanlıurfa

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONGRESYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29	Faks: (90-212) 249 13 50	e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11	Faks: (90-312) 428 86 76	e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47	Faks: (32-2) 736 39 93	e-mail: bxoffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70	Faks: (1-202) 776 77 71	e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300	Faks: (49-30) 28 878 6399	e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40	Faks: (33-1) 426 516 99	e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Urfa ilimizin değerli yöneticileri, Sayın Başkanlar; Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TÜRKONFED'in Başkanlar Kurulu vesilesi ile burada sizlerle olmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

Dünden beri, ülkenin dört bir yanındaki iş insanlarını temsil eden derneklerin başkan ve yöneticileri, federasyon başkanları ve TÜRKONFED yönetimi ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi konjonktürü tartışıyor, yeni açılımlar arıyor. Görünen o ki bugün siyaset sahnesinde ki kutuplaşma yüzünden Türkiye ekonomisini bekleyen riskler yeterince algılanamıyor ve bu riskleri iyi yönetmek için tatmin edici bir çaba gösterilemiyor.

Bildiğiniz gibi siyaset sahnesindeki çatışmalı ortamla ilgili görüşlerimizi daha önce de açıklamıştık. Siyasi liderlere ve kadrolara yaptığımız sağduyu çağrısı geçerliliğini bugün de korumakta. Gerilimin düşürülmesi, diyalog kanallarının açılması, herkes için tam demokrasinin, hukuka koşulsuz saygı ile birlikte savunulması bu çağrımızın altını dolduran temel ilkeler olarak hala önem taşıyor.

Unutmamalıyız ki siyasi gerginlik, yavaşlayan bir ekonomiyle ve küresel çalkantı ile birleşirse, ortaya daha vahim bir tablo çıkacaktır.

Değerli Başkanlar,

Dünya ekonomisinde baş göstermiş bulunan krizin boyutlarının ne olacağı ve ne kadar süreceği hala bilinmiyor. Başlangıçta 300 milyar dolar olarak öngörülen zarar tahminleri bugün bir trilyon doları aşmış durumda. Büyüme tahminleri sürekli aşağı doğru revize ediliyor. Dünya ticaret hacminin daralacağı öngörülüyor. Üstelik bugünlerde buna bir de, gıda fiyatlarının aşırı yükselmesi ve bu gelişmelerin enflasyon rakamlarını olumsuz etkileme riskini eklememiz gerekiyor.

Bu işin bizim dışımızdaki boyutu... Bir de ekonomimizin iç dinamikler nedeniyle yavaşlamaya başlaması var. Aslında bu yeni bir olgu değil. TÜSİAD olarak Geçtiğimiz yıl yaptığımız tüm konuşmalarda ekonomide gözlenen yavaşlamayla ilgili tespit ve uyarılarda bulunmuştuk.

Bildiğiniz gibi, ekonomik büyümemiz 2004 yılının ortalarından beri yavaşlamaktadır. 2007 yılı son çeyreğinde ise büyüme hızımız % 3,4 e kadar gerilemiştir. 2007 yılında ulaşılan % 4,5'lik yıllık toplam büyüme ise, kaybedilmiş olarak tanımlanan 1990'lı yılların büyüme ortalamasıdır. Yani ekonomik ve sosyal sorunlarımıza çare olmayacak bir büyüme oranıdır.

Yukarıda bahsedilen daralma sürecinin en temel nedeni olan, iç tüketimde gördüğümüz yavaşlama, gelecek aylarda tüm reel kesime yansiyabilir. Reel kesimdeki sıkıntıların bankacılık sistemine doğru yaygınlaşması ise, ekonomik yavaşlamayı daha da belirgin hale getirebilir.

Buradaki değerli başkanların ve yöneticilerin hepsi piyasanın içindeler. Onlara sorun. Size, yatırımların ertelenmesinden, ciddi bir nakit sıkışıklığının belirtilerinin ortaya çıktığından, kapanan şirket sayısında bir artış gözlediklerinden, satışların ve siparişlerin düştüğünden söz edeceklerdir.

Ekonominin istihdam ve refah motoru olan KOBİ'ler teklemeye başlamış durumdadır.

Son açıklanan Ocak ayı verilerine göre, istihdam rakamları, geçen seneye göre 278 bin azaldı.

Türkiye genelinde işsizlik oranı % 11.3'e kentlerde ise %13.8'e ulaşmış durumda. Genç işsizlik oranımız % 21. Gerileyen talep bu tablonun daha olumsuz bir hal almasına yol açabilir.

İstihdam sorununu konuşurken, "Her Aileye 3 Çocuk" sloganına da değinmeden geçemeyeceğim.

Nüfus bilimi, hemen hemen kesin projeksiyonlar yapabilen nadir alanlardan biridir. OECD ortalaması yıllık % 0,69'ken, Türkiye'nin yıllık nüfus artışı % 1,69 seviyesindedir. Yapılan projeksiyon çalışmalarına göre, Türkiye'nin nüfus artışı 2050 yılına kadar sürecek ve ondan sonra da sabitlenecektir. 2050 yılında ise nüfusumuzun % 62'si 15-64 yaş grubu içinde yer alacaktır.

Yani, bugünden başlamak üzere, en az bir nesil süresince Türkiye'nin nüfusunun azalacağını ve çoğunluğunun yaşlılardan oluşacağını söylemek mümkün değildir. Türkiye'nin bugünkü önceliği doğurganlık hızını artırmak değil, ekonomisini ve beşeri sermayesini güçlendirmektir. Bu da eğitimle, üretimle olur.

Bırakın doğurganlığın artırılmasını, nüfus artışının bugünkü biçimiyle sürmesi bile, eğer üretim, istihdam ve eğitimde nicelik ve nitelik artışı sağlayacak politikalar devreye sokulamazsa, yoksunluk, yoksulluk ve cehaletin yanında, daha yüksek genç işsizlik oranı ve artan oranda bölgesel gelir dağılımı bozukluğu ile sonuçlanacaktır.

Bu gerçekleri yok sayarak bilimsel hiçbir temeli olmayan bir söylemle ortaya çıkmanın kabul edilebilir bir yanı olmadığı açıktır.

Değerli Başkanlar,

Özellikle yaşadığımız şu kritik dönemde, siyaset kurumundan daha özenli bir tutum bekliyoruz. Aksi takdirde, ekonomide karşı karşıya olduğumuz risklerin ve darboğazların aşılması çok daha güç olacaktır.

Örneğin sürekli artan cari açığın finansmanı hâlâ çok önemli bir sorunumuz.

En büyük ihracat pazarımız olan AB'de talebin düşmesi Türkiye'nin ihracat artışını yavaşlatacak. Türkiye'nin ihracatının yarısından fazlasını yaptığı 10 ülkenin tamamında büyüme hızı 2008 ve 2009 yıllarında en az 1-2 puan gerileyecek.

En çok ihracat yaptığımız ilk üç ülkede ise büyüme hızı en iyi ihtimalle yarıya düşecek. Bütün bunlar Türkiye'nin ihracat performansını kaçınılmaz olarak olumsuz etkileyecek ve dış ticaret açığımızı büyütecek.

Ayrıca bu açığın finansmanı da zorlaşacak Çünkü hem portföy yatırımları, hem de birleşme ve satın almalar azalacak. Nitekim 2008'in ilk çeyreğinde dünya çapında birleşme ve satın almalar 652 milyar dolar ile geçen senenin aynı dönemine göre %40 düşüş gösterdi ve son dört yılın en düşük seviyesine indi.

Ekonomide ki bir başka sıkıntı da enflasyon cephesinde ortaya çıkabilir. Tüketici fiyatlarındaki artış % 9,15 ile Mart ayında Merkez Bankası'nın güven aralığının dışına çıktı. Enflasyon beklentilerindeki bozulma ciddi oranda hızlandı. Buna en yüksek katkıyı da son

yıllarda hızla artma eğilimini sürdüren enerji fiyatları ile yakın dönemde sıçrayan gıda fiyatları yaptı.

Değerli Başkanlar,

İçinde bulunduğumuz ekonomik daralama sürecinin kontrolü ve derinleşmesinin önüne geçilebilmesi amacıyla kullanılabilir en önemli araçlar “AB Müzakere Süreci” ve “IMF Destekli Makro Uyum Programı”dır.

2008 yılının Mayıs ayında IMF Stand-By Anlaşması'nın süresi sona eriyor. AB Müzakere Süreci de uzunca bir süredir heyecanını yitirdi.

Geçmişte çok önemli rol üstlenmiş olan bu araçların ikisinin birden zayıflaması, Türkiye ekonomisi için büyük bir risk yaratıyor. Bu nedenle, öncelikle IMF ile yapılacak bir tür stand-by anlaşmasının bir an önce açıklanması, bu çıpalardan, hiç değilse bir tanesinin yeniden tesis edilmesi anlamına gelecektir.

Dezenflasyon sürecinin devamlılığının sağlanması mutlaka ana politika olmalı ve maliye politikası, Merkez Bankası'nın bu süreci yönetmesine yardımcı olmalıdır.

Tabii hepsi bundan ibaret değil;

- Yeni bir büyüme stratejisi oluşturulması, sektör-bölge-proje temelli bir sanayi destek politikasının benimsenmesi ve iletişiminin iyi yapılması;
- Para politikasının değişen uluslararası konjoktüre uyum sağlamaya imkân verecek esnekliğe sahip olması;
- Bütçe açığının kontrol altında tutulması;
- Eksik ya da başarısız kalan reformların yeniden gündeme alınarak, beklenti ve risk yönetiminin iyi yapılması;
- KOBİ'leri destekleyecek, bölge, sektör ve işletme bazında düşünülmüş mikro reformların devreye alınması;
- Küresel fiyat ve ticaret dengeleri çerçevesinde tarımsal ürün yapısının yeniden oluşturulması;
- Tarımda, gümrük vergilerinden ve fiyat destekleme politikalarından kaçınarak doğrudan gelir desteğinin daha iyi uygulanması; ertelenmiş yapısal sorunların çözülmesi;
- Öncelikle GAP bölgesinin sulama alt yapısının tamamlanması için gerekli kaynakların ayrılması
- Ve özellikle, kamu yönetiminin, kadrocu zihniyetten uzaklaşarak, ülkenin en iyi insan sermayesini değerlendiren bir yapıya kavuşturulması da yukarıda sözünü ettiğimiz önlemlere eklenmelidir.

Bu önlemleri zamanında ve eksiksik devreye sokabildiğimiz takdirde, dünya ekonomisindeki olumsuz gidişatı en az hasarla atlatarak tekrar yüksek büyüme patikasına geri dönmemiz mümkün olacaktır.

AB uyum sürecine gelince... Ülkemizin AB adaylığı, işaret ettiği istikrarlı, öngörülebilir yapı ile son yıllarda yabancı yatırımları çekmemizde çok önemli bir rol oynadı.

Diğer taraftan AB süreci, Türkiye'nin mikro ekonomik reformları gerçekleştirmesinde de çok temel bir çerçeve sunuyor. Bu sürecin, tekrar tüm hızıyla yürütülüyor olması, hem Türkiye içinde hem de Türkiye dışında, beklentilerin olumluya dönmesinde belirleyici olacaktır. Bu yüzden AB sürecine desteklerimizi de tepkilerimizi de kısa vadeli politik gelişmelere göre şekillendirme alışkanlığından vazgeçmek zorundayız.

Avrupa Birliği'ne tam üyelik yolunda yürümek, kimsenin bize dayattığı bir şey değil, toplumumuzun refah, demokrasi ve sosyal gelişme özleminin bir ifadesidir. Bu özlemin gereklerini yerine getirme çabalarını engellemeye çalışmak ülkenin geleceğini ipotek altına koymakla eşdeğerdir.

Değerli Başkanlar,

Siyasette ve toplumda uzun süredir görmediğimiz bir kutuplaşma içindeyiz. Küresel çalkantı ortamında yavaşlayan bir ekonomi, ciddi riskleri yönetmemizi gerekli kılıyor. Böyle bir ortamda kutuplaşmayı sürdürmekte ısrar etmek, herkesin kaybetmesi anlamına gelecektir. Oysa siyaset, herkesin kazanacağı formülleri üretme sanatıdır.

İlk önce, kuvvetler ayrımına dayalı, laik yapısı ileri derecede güvence altına alınmış, bireysel ve kolektif hakları çağdaş ölçülerde geliştirilmiş, hukuksal temeli ve yargı bağımsızlığı güçlendirilmiş demokratik bir Türkiye üzerinde mutabakat sağlamalıyız.

Bu çabalarımızı sürdürürken, eş zamanlı olarak, ekonomik gündeme ve reformlara odaklanmalı, ekonomimizi, dış şoklara karşı daha dirençli ve ilk uygun fırsatta atılım yapacak hale getirmeliyiz.

Bunlara paralel olarak, siyasette ve kamu yönetiminde, kadınlara ön planda yer veren bir tutumla, ülkenin en iyi insan sermayesini, topluma ve dünyaya güven verecek şekilde, liyakat ilkelerini temel alan bir anlayışla kullanabilmeliyiz.

Bu noktalardaki başarımız bizi ister istemez Avrupa ile olan ilişkilerimizde rahatlatacak ve Türkiye, siyasal disiplin ve saydamlık içinde AB ile müzakerelerini sürdürebilecektir.

Nihai hedefimiz, Türkiye'nin "yükselen bir ülke" olmaktan gelişmiş bir ülke olmaya doğru ilerlemesini hızlandırmak olmalıdır. Her zaman söylediğimiz gibi, TÜSİAD bu doğrultudaki gayretleri, hangi yönden gelirse gelsin, desteklemekten geri durmayacaktır.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyor hepimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.